

कृषि कल्याण अभियानांतर्गत राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानातील परंपरागत कृषि विकास योजनेअंतर्गत ४ आकांक्षित जिल्हयांमध्ये (Aspirational Districts) २० गटांचा तीन वर्षांचा कार्यक्रम राबविण्याकरिता प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : योजना ३३२०/ प्र.क्र. ११३/१-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई- ४०००३२

दिनांक : ०८ डिसेंबर, २०२०.

- संदर्भ :**
- १) केंद्र शासनाच्या पत्र क्र. ९-१५/२०१८-Org.Fmg, दि. ३० मे, २०१८ अन्वये प्राप्त परंपरागत कृषि विकास योजनेच्या सुधारित मार्गदर्शक सूचना.
 - २) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ९-२४/२०२०-Org.Fmg(FTS/८५६८५), दि. १२/१०/२०२०
 - ३) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र./पकृवियो/प्र.क्र.०१/आजि/२५७६४/२०२०, दि. १६/१०/२०२०

प्रस्तावना :-

कृषि कल्याण अभियानांतर्गत राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानातील परंपरागत कृषि विकास योजना ही गट शेती आधारित योजना असून केंद्र हिस्सा ६० टक्के व राज्य हिस्सा ४० टक्के या प्रमाणात राबविण्यात येत आहे.

सन २०२०-२१ मध्ये संदर्भ क्र. ०१ वरील सुधारित मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे कृषि कल्याण अभियानांतर्गत राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानातील परंपरागत कृषि विकास योजना केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार नंदुरबार, उस्मानाबाद, वाशिम व गडचिरोली या ४ आकांक्षित जिल्हयांमध्ये (Aspirational Districts) प्रत्येकी ४ गट याप्रमाणे एकूण २० गट स्थापित करून राबविण्यासाठी संदर्भ क्र. ०२ वरील पत्रान्वये निर्देश प्राप्त झालेले आहेत.

नंदुरबार, उस्मानाबाद व गडचिरोली या तीन जिल्हयात सदर योजनेची अंमलबजावणी जिल्हास्तरावर संबंधीत प्रकल्प संचालक (आत्मा) यांचेमार्फत आणि वाशिम जिल्हयात सदर योजनेची अंमलबजावणी जिल्हास्तरावर प्रकल्प संचालक, डॉ. पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशन, अकोला यांचेमार्फत करण्यात यावी. परंपरागत कृषि विकास योजनेअंतर्गत उपलब्ध असलेल्या घटकांव्यतिरिक्त इतर घटक डॉ. पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशन मधून प्राप्त होणाऱ्या निधीमधून तसेच मिशनच्या मंजूर मापदंडानुसार राबविण्यात यावेत.

कृषि आयुक्तालयाने संदर्भ क्र. ०३ वरील पत्रान्वये विनंती केल्यानुसार कृषि कल्याण अभियानांतर्गत राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानातील परंपरागत कृषि विकास योजना ४ आकांक्षित जिल्हयांमध्ये (Aspirational Districts) राबविण्यासाठी २० गटांकरीता तीन वर्षात प्रवर्गनिहाय एकूण केंद्र हिस्सा रु. १२२.४० लाख व

त्यास पुरक राज्य हिस्सा रु. ८१.६० लाख असा एकूण रु. २०४.०० लाख एवढ्या निधीस प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

कृषि कल्याण अभियानांतर्गत राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानातील परंपरागत कृषि विकास योजना केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार ४ आकांक्षित जिल्ह्यांमध्ये (Aspirational Districts) तीन वर्षांच्या कालावधीमध्ये प्रवर्गनिहाय राबविण्यासाठी पुढीलप्रमाणे प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे-

(रु. लाख)

प्रवर्ग	प्रथम वर्ष			द्वितीय वर्ष		
	केंद्र हिस्सा ६० टक्के	राज्य हिस्सा ४० टक्के	एकूण	केंद्र हिस्सा ६० टक्के	राज्य हिस्सा ४० टक्के	एकूण
सर्वसाधारण	३४.८२	२३.२१	५८.०३	३५.८८	२३.९१	५९.७९
अनु. जाती	३.०३	२.०२	५.०५	३.१२	२.०८	५.२०
अनु. जमाती	२.५४	१.७०	४.२४	२.६२	१.७५	४.३७
एकूण	४०.३९	२६.९३	६७.३२	४१.६२	२७.७४	६९.३६

(रु. लाख)

प्रवर्ग	तृतीय वर्ष			एकूण (प्रथम+द्वितीय+तृतीय वर्ष)		
	केंद्र हिस्सा ६० टक्के	राज्य हिस्सा ४० टक्के	एकूण	केंद्र हिस्सा ६० टक्के	राज्य हिस्सा ४० टक्के	एकूण
सर्वसाधारण	३४.८२	२३.२१	५८.०३	१०५.५१	७०.३४	१७५.८५
अनु. जाती	३.०३	२.०२	५.०५	९.१८	६.१२	१५.३०
अनु. जमाती	२.५४	१.७०	४.२४	७.७१	५.१४	१२.८५
एकूण	४०.३९	२६.९३	६७.३२	१२२.४०	८१.६०	२०४.००

२. केंद्र शासनाकडून राज्यास प्राप्त झालेले २० गटांचे लक्षांक नंदुरबार, उस्मानाबाद, वाशिम व गडचिरोली या ४ आकांक्षित जिल्ह्यांमध्ये प्रति जिल्हा ५ गट याप्रमाणे देण्यात येत आहे. नंदुरबार, उस्मानाबाद व गडचिरोली या तीन जिल्ह्यात सदर योजनेची अंमलबजावणी जिल्हास्तरावर संबंधीत प्रकल्प संचालक (आत्मा) यांचेमार्फत करण्यात यावी. वाशिम जिल्ह्यात सदर योजनेची अंमलबजावणी जिल्हास्तरावर प्रकल्प संचालक, डॉ. पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशन, अकोला यांचेमार्फत करण्यात यावी. तसेच परंपरागत कृषि विकास योजनेअंतर्गत उपलब्ध असलेल्या घटकांव्यतिरिक्त इतर घटक डॉ. पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशन मधून प्राप्त होणाऱ्या निधीमधून तसेच मिशनच्या मंजूर मापदंडानुसार राबविण्यात यावेत.

३. सदर निधी वरील परीच्छेद क्र. १ मध्ये प्रदान केलेल्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार खर्च करण्यात येईल याची दक्षता घेण्यात यावी. या प्रित्यर्थ होणारा खर्च सन २०२०-२१ या चालू आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर होणाऱ्या अनुदातून भागविण्यात येऊन पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

सर्वसाधारण प्रवर्ग-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक -डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (३५)(००)कृषि उन्नती योजन- परंपरागत कृषि विकास योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) केंद्र हिस्सा- ६०% २४०१ ए ०५६ कार्यक्रम, ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक -डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (३६)(००) कृषि उन्नती योजन- परंपरागत कृषि विकास योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) राज्य हिस्सा -४० % २४०१ ए ०६५ कार्यक्रम, ३३ अर्थसहाय्य

अनुसूचित जाती प्रवर्ग-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक -डी-३, २४०१ पिक संवर्धन, (००) ७८९, अनुसूचित जाती उपयोजना (००)(२७) कृषि उन्नती योजना-परंपरागत कृषि विकास योजना (केंपुयो), केंद्र हिस्सा- ६०% २४०१ ए७०८, योजनांतर्गत ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक -डी-३, २४०१ पिक संवर्धन, (००) ७८९, अनुसूचित जाती उपयोजना (००)(२८) कृषि उन्नती योजना-परंपरागत कृषि विकास योजना (केंपुयो), राज्य हिस्सा -४० % २४०१ ए७१७, योजनांतर्गत ३३ अर्थसहाय्य

अनुसूचित जमाती प्रवर्ग-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक- टी-५, २४०१ पिक संवर्धन, ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना ०१ - जनजाती क्षेत्र उपयोजनेंतर्गत योजना (०१)(३०) कृषि उन्नती योजना-परंपरागत कृषि विकास योजना (केंपुयो), केंद्र हिस्सा- ६०% (२४०१ ए७६२) ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक- टी-५, २४०१ पिक संवर्धन, ७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना ०१ - जनजाती क्षेत्र उपयोजनेंतर्गत योजना (०१)(३१) कृषि उन्नती योजना-परंपरागत कृषि विकास योजना (केंपुयो), राज्य हिस्सा- ४०% (२४०१ ए७७१) ३३ अर्थसहाय्य

४. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे-

१. सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधिन मार्गदर्शक सुचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यात यावी.

२. खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवून सदर खर्चाचे लेखा परिक्षण अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र व राज्य शासनाला लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावेत. योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र व राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा.

३. योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमा खर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातीला अखर्चीत रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे. जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात रकमा विचारात घेता येतील व संदिग्धता राहणार नाही.

४. कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी

५. सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/ वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत / P.W.D मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C. तत्वानुसार / CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय/ नियम/परिपत्रक /तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/ अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल. त्यांनी या शासन निर्णयान्वये वितरीत केलेला सर्व निधी पीएफएमएस (PFMS) प्रणालीद्वारे वितरीत करण्याची कार्यपद्धती बंधनकारक राहिल.

६. सदर योजनेकरिता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व सहाय्यक संचालक, लेखा १ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

७. प्रस्तुतचे आदेश वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ मधील भाग- पहिला, उपविभाग तीन मधील अनु क्र. ४ येथील नियम २७ (२) (ब) अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांमध्ये काढण्यात येत आहे. तसेच वित्त विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अर्थसं -२०२०/प्र.क्र.६५/ अर्थ ३, दिनांक ०४.०५.२०२० व दिनांक २६.०५.२०२० मधील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्यात यावी.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२०१२०८१७२५४४८१०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उमेश चांदिवडे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई.
४. सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. सहसचिव(निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर .
९. सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. विभागीय कृषि सहसंचालक, नाशिक/लातूर/अमरावती/नागपूर
११. प्रकल्प संचालक, डॉ. पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशन, अकोला
१२. प्रकल्प संचालक (आत्मा), नंदुरबार/उस्मानाबाद/वाशिम/गडचिरोली
१३. जिल्हा कोषागार अधिकारी, नंदुरबार/उस्मानाबाद/वाशिम/गडचिरोली
१४. सहाय्यक संचालक, लेखा -१, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१५. निवडनस्ती (कार्यासन १-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.